

Коментатори говоре да су САД, и пре него што је Косово пре шест месеци прогласило независност, морале да знају да је креирање међународног преседана куд и камо сложеније од пуког проглашавања нечег за преседан.

Конфликт између Грузије и Русије свео се на тињање након потписивања примирја, а и даље се поставља питање улоге и става Сједињених Држава на почетку сукоба као и на којим се позицијама оне налазе на даљем путу ка проналажењу решења.

Општи рат је букнуо, пре десет дана, кад су се руске и грузијске војне снаге сукобиле због отцепљења Јужне Осетије, једног региона у Грузији.

Улога Сједињених Држава на почетку овог сукоба, 7. августа, није баш била сасвим јасна, али Вашингтон пост је објавио чланак у коме се открива да је Метју Бриза, заменик помоћника државног секретара и специјални изасланик Сједињених Држава на Кавказу, био упознат са грузијским војним операцијама пре него што су оне почеле.

На конференцији за штампу у Вашингтону у уторак, Бриза је, у складу грузијским ставом, рекао да су грузијске војне акције били одговор на нападе сепаратиста из Осетије и уочљивог уласка руских трупа у Јужну Осетију.

„Ко је на кога први пуцао?“ запитао се Бриза на конференцији за штампу за стране новинаре. „Не знам да ли ћемо икад сазнати одговор на ово питање“, додао је, пре него што је рекао да је одговор „ирелевантан“ јер је „Русија тако брутално ескалирала“ да се међународна заједница окренула против ње.

Москва је негирала распоред догађаја који су дале Грузија и САД, али није доставила Вашингтон посту руску верзију.

Говорећи на форуму Атлантског већа за Сједињене Државе, претходни државни секретар за политичка питања, Николас Бернс, рекао је да је Русија једини кривац за сукоб и да су упади Русије били „најразочаравајући преокрет који је Русија направила након пада Берлинског зида“.

Бернс, стриктно у складу са ставом на коме је прошле недеље одлучно инсистирао представник САД у УН, Залмај Кализад - а који је руски представник одлучно одбио – рекао је да је акција Русије била одговор на све веће ширење слободе и демократије у Европи након завршетка Хладног рата. „Русија сад то угрожава“, рекао је Бернс.

Као одговор на критике да је нескривена подршка Сједињених Држава Грузији можда охрабрила грузијског председника Михаила Сакашвилија да направи погрешан војни потез у Јужној Осетији, која је генерално проруски оријентисана провинција и која још од

раних деведесетих захтева независност, Бернс каже да су те оптужбе неосноване. Упирање прстом на Грузију и САД је потпуно погрешно, за конфликт је крива једино Русија, рекао је он. „Не мислим да су Сједињене Државе криве за оно што се догодило у Грузији“, поновио је Бернс ИПС-у након седнице Атлантског већа. „Мислим да је кривац Русија.“

Међутим, Пол Сандерс, извршни директор Никсон центра и стручњак за Русију и америчко-руске односе, рекао је ИПС-у да није изненађен што САД и Грузија не сматрају да су оне кривци. „Бернс је, донедавно као државни подсекретар, био укључен у обликовање америчке политике према Грузији“, каже Сандерс, „због чега је мало вероватно да ће он наћи замерку у тој политици“.

У вези са тим да је САД стала на страну Грузији, као демократског и прозападног савезника, док су на другој страни Јужна Осетија и њени руски помагачи, Бернс је рекао да САД неће одлучивати о границама у европским земљама. „Ми не смемо да узмемо учешће у поновном одређивању граница у Европи“, рекао је Бернс широкој публици током Атлантског већа.

Кад је ИПС касније истог дана упитао Бирза да ли је Бернсов коментар одраз позиције САД, он је рекао да није сасвим сигуран о чему је Бернс говорио. Али да ће он Бернсову генералну поруку потврдити као одговарајући став у вези са јединственим случајем грузијског конфликта. „Не бисмо смели да дозволимо да се због новонастале ситуације повлаче нове границе у Европи и да се демократски изабрана влада спречи да постане члан НАТО-а уколико она то жели“, рекао је он ИПС-у.

Мада бројни званичници Сједињених Држава и њени заговорници одлучно поричу да је подршка Сједињених Држава Косову – која је уследила одмах након проглашења независности – створила легитимни преседан на основу кога Русија може да подржи независност две сепаратистичке провинције у Грузији, бројни коментатори су приметили да је амбиција Русије да спроведе независност за Јужну Осетију и Абхазију била у великој мери подстакнута подршком Сједињених Држава независности Косова, које Србија још увек сматра делом своје територије.

На постављена питања након седнице, Бернс је одговорио ИПС-у да се независност Косова и Јужне Осетије и Абхазије „фундаментално разликују“. „Били смо у праву што смо подржали право Косова на независност“, рекао је Бернс, објашњавајући да је фундаментална разлика у томе што је Косово под контролом УН откако је у Србији окончан рат крајем деведесетих, а који је почео, по речима Бернса, „зверским нападом“ српског лидера Слободана Милошевића на Косово.

Међутим, неки коментатори говоре да су САД, и пре него што је Косово пре шест месеци прогласило независност, морале да знају да је креирање међународног преседана куд и камо сложеније од пуког проглашавања нечег таквим „јединственим случајем“.

„[САД] су се својски и наметљиво трудиле да подрже независност Косова, али [не да од

Пише: Али Гхариб
субота, 30 август 2008 21:57

њега направе] преседан“, рекао је Сандерс. „Оно што администрација не разуме јесте да свако тумачи преседан на свој начин.“ „Не можемо ми да одлучујемо како ће други људи реаговати на оно што радимо“, рекао је. „О томе ће они сами одлучити.“

Надајући се коначном решењу сукоба, Бриза је рекао да ће Русија и Грузија бити главни играчи, јер је у њиховим земљама руководство демократски изабрано, што је, по мишљењу САД, легитимно. „Подржавамо територијални интегритет Грузије“, рекао је Бриза. „То значи да лидери Абхазије и Јужне Осетије нису на истом легалном пољу као демократски изабрано руководство Грузије и Русије.“

Јужна Осетија и Абхазија, нису независне, њихове владе нису де јуре међународно признате. Међутим, оба региона имају де факто независне владе које самостално руководе. Штавише, Вашингтон непрестано наводи да Грузија има демократски статус и да је то разлог што је подржава, мада су многи радознали зашто се не спомиње референдум из 2006. у Јужној Осетији када се становништво једногласно изјаснило за независност. Без обзира на то да ли су вође сепаратистичког региона изабране демократски на основу међународних стандарда или нису, њихови лидери засигурно и легитимно представљају овај став.

“Ако бисте питали људе из ова два региона да се изјасне где би желели да живе [у независној држави или под окриљем Грузије], онда је сасвим јасно да њихова руководства изражавају њихово мишљење“, рекао је Сандерс. Уколико, међутим, САД наставе да игноришу ову реалност тиме би могле да даље ослабе свој међународно познати статус заговарача демократије и самоопредељење. „Људи почињу да се питају зашто заузимамо такав став“, закључио је Сандерс. „Постаје све теже рећи да се држимо принципа.“

(Asia Times, 21.08.2008.)